

"ROBOTNYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
Phone St. John 1465 M. Popovich, Editor.
Subscription \$2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціал-демократична
часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить два рази на тиждень.
Редактор М. Попович. Співредактор Д. Лобай.

Річна передплата на "Р.Н." виносить \$2.50
Рукописи не звертає ся.

ЗА ОГОЛОШЕННЯ РЕДАКЦІЯ "Р.Н." НЕ ВІДПОВІДАЄ.

Адреса до "Р.Н." така:
"ROBOTNYJ NAROD"
Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg, Man.

"ЩО ТЕПЕР"?

Бідна та газета "Український Голос"; дуже бідна.
Пі так дуже хочеться, щоб весь світ "крутив ся" так як
і подобається, а ту — ані руху!
Все немов би на перекір її побожним бажанням.
Пі так дуже хочеться, щоб люди вірили в те, що она їм
"до вірування подає" — а люди "нелюди" не хочуть.
Пі так дуже хочеться, щоб люди приєднували ся прига-
дуваних нью престарих звичаїв і обичаїв, часто дуже некул-
турних — а люди сьміють ся з нью!

Ще й ляють саму газету за писані дурниці.
Пі так дуже хотіло ся, щоб новочасні Гуни, що найшли на
Україну, зробили там "порядок" і, поцілувавши ся з Українця-
ми вернули як добрі приятелі домі. "Укр. Голос" вже
бувби попросив укр. правительство, щоб оно за те як слід від-
дячило ся Німцям.

А тимчасом на превелике здивуване "Українського Голо-
су" новочасні Гуни отакали Гунами і прийшовши на Україну
почали робити те, що від Гунів можна було сподівати і що ли-
ше Гунам ликує.

Отже "Укр. Голос" закурив ся, чи може лише вдає, що за-
журив ся і пише, що "над Україною збирали ся чорні хмари".
"На Україні" — пише "У. Г." — зайшов наглий, деко-
му мало сподіваний, переворот.

"Німеччина генерал розказав українським селянам
звернути всі землі і майно поміщикам і упрямляти по-
лісти."

Се правда, що "декому" се несподіванка, що Німці роб-
лять на Україні, хоч ми не лише "декому", а всім давно говори-
ли, що того а не чого іншого належить сподівати ся від кайзе-
рських післанців на Україну і звизали "декого", щоб не оду-
рював народ надією на кайзерів і їхніх Гунів.

Ми писали вже не раз "декому" про те, що "декто" доперва
тепер доивав ся, від німечького віскандлера, а іменно:

"Віскандлер поспішив ся пояснити, що те все, що
встроїли Німці на Україні є в інтересі Німців. Що Німці пі-
шли на Україну не тільки тому, щоб завести порядок, а
щоб дістати звідтам як найбільше пожити і всяких дру-
гих користей."

Ніби з сумом констатує "У. Г." далі, що Німці за-
просило на Україну укр. правительство і що "Німці з охотою при-
няли запрошення".

"Ім(Україні) треба було помочи — каже "У. Г." — то-
му они запросили і кінець".
А Німцям треба було пішениці і інших продуктів — дола-
ми — і они їх беруть "і кінець".

Чогож ту "У. Г." тепер дивуєт ся? Чиж не пише він сам,
що Німці кажуть найвиразніше, що се було одною із цілей їх-
нього походу на Україну?

І при чім ту "виборки і зделки неукраїнських елементів", про
які "У. Г." натикає?

Чи "У. Г." думає, що німечькі рабінники плянували забрати
українську пішеницю, через "виборки і зделки неукраїнських е-
лементів"? І що Німцям то пішениці і іншого добра України не
булоб потрібно, елиб не ті "виборки і зделки"?

Чи "У. Г." думає, що німечькі рабінники булиб забули про
свої пляни і вилеки ся української пішениці після заключення ми-
ри на Україні, елиб українське правительство було не доста-
вило їм обійної пішениці, в тім випадку, колиб на Україні не бу-
ло жажди боротьби і укр. правительство не було клякло Нім-
ців на Україну?

Отже, треба "У. Г." знати, що Німці булиб пішли на Украї-
ну сяк чи так, елиб українські селяне не схотіли бути дати Нім-
цям пішениці.

Кодж укр. правительство закликало Німців, то оно певно
знало й про те, що Німці будуть брати собі з України те, що їм
потрібне.

Не могло для них забрати обійної само укр. правитель-
ство, то они помагали сповнено умови.

І тут, а не деінде, помила укр. правительства; помила в
тім, що оно погодило ся і побратало ся з німечькими імперіа-
стами, а розєднало ся з революційним пролетаріатом України і
Росії.

І через те ми українські соціалдемократи виступили проти
той мікрої угоди України з центральними державами, взгля-
дно з почвірним союзом.

І за те "Укр. Голос" назвав нас "зрадниками українського на-
рода".

А тепер нехай сам народ судить хто зраджував а хто боро-
нив маси українського народа.

"Укр. Голос" питає:

"Що тепер? Який оборот візьме нове українське прави-
тельство?"

І знова безвідно старает ся отуманувати своїх читачів.

"На чолі правительства — каже "Укр. Голос" — стоїть
тепер гетьман Скоропадський. Се, що він є диктатором, мо-
же спричинити користь (!) — "Р.Н." і скорше забране ся
Німцям з України, сль він має на серці незалежність, цілість
і демократизм республіки, а що головне, сль він є сильним, зе-
ллізним, чоловіком, бо в такій ситуації, як тепер на Україні, тре-
ба кочне сильної української руки, котра би змогла вести далі
і вигнати німечьких злощичів з краю.

"Сль всі українські партії погодять ся між собою, поро-
блять взаїмні уступки і вийдуть разом до правительства, тоді
справа піде гаразд — диктатор буде тільки виконувати ро-
кази коаліційного правительства — за котрим стоятиме весь

народ".
Се вже верх безличности і глупоти реакційного "У. Г." а-
бо... чорт його знає що.

"Укр. Голос" тішить ся диктатором на Україні і сподієт-
ся від нього "користи". Тішить ся відданим Німцям душею і ті-
лом поспіакою бувшого кровавого царя, російським октябри-
стом Скоропадським.

Тішить ся лотром, що помагав ворогам українського люду да-
вити його свободу і нищити всі його дотепершні революційні
здобутки.

І безлично хоче вивити в своїх читачів будьто той "ди-
ктатор" може вигнати Німців з України.

Хоч знає, що правительство Скоропадського встановлено
на перекір масам народа з російських і польських ділчів, "У.
Г." старает ся одурчувати своїх читачів, що до того прави-
тельства можуть вийти всі партії, погодивши ся між собою, і
що "справа піде гаразд — диктатор буде тільки виконувати
розкази коаліційного правительства — за котрим стояти ме
весь народ".

Тим безпримірно безличним і ідіотичним "міркованем",
"У. Г." хоче успокоїти своїх читачів і сказати їм, що все, що ста-
ло ся на Україні зовсім не страшне але наоборот, дуже все га-
разд. Так стало ся як було треба. А що недостає, то нала-
дить ся.

Сим "У. Г." показав свої задушевні бажання.
"У. Г." і диктатора робить не-диктатором, що буде викону-
вати прикази других, і партії зводить до згоди в ділчівських
правительствах, — словом його дуже тішить се, що тепер дієт
ся на Україні.

Не віримо в те, щоб в "У. Г." ніхто не розумів, що дикта-
тор, се є урядник з необмеженою властю, котрий не виконує при-
казів, але їх дає до виконання після своєї вподоби. Але віро-
мо в те, що "У. Г." хоче своїх читачів поробити дурнями і пред-
ставити їм тепершню диктатуру на Україні як і все, що там ді-
є ся, в фальшивім світлі аби они не знали про все те правди.

В чий інтерес робить се "У. Г.", нехай читач сам судить.
Нехай судить чи "У. Г." обороняє чи зраджує інтереси у-
країнського народа.

Миж від себе дамо відповідь на поставлене в заголовку пи-
тання: "Що тепер"?

Наша відповідь: — Те, що й перше!
Боротьба на жите і смерть з тираними і новочасними Гуна-
ми! Боротьба, поки світ не буде освобожденний з їхніх тисків.

СТРАЙК В ВІННІПЕГУ.

Страйк мійських робітників в Вінніпегу розвинув ся до ши-
роких розмірів і doprowadив до серйозного конфлікту робіт-
ників з Мійською Радою.

Страйк сей розпочали робітники, що працюють при збір-
никах води міста Вінніпегу та водопроводах і при електриці,
через те, як кажуть робітничі соціалістичні репрезентанти т. т.
Квін і Гіпс, що мійська контрольна комісія легковажно відне-
сла ся до домагань їхніх умов.

Коли відтак юні інших факів загрозили страйком для
підмоти вийшовшим на страйк робітникам, ели Мійська Рада
не постарает ся полагодити страйку вдоволенем домагань
страйкерів, тоді Мійська Рада назначила спеціальну комісію
для порозуміння з страйкерами і полагодження страйку.

Комісія зробила свою роботу і заключила з страйкерами
адоволюючу умову. Робітники згодили ся вернути до роботи
сейчас після затвердження той умови Мійською Радою.

Кодж та комісія предложила своє справоздане Мійській
Раді, тоді показало ся, що не всі "батьки міста" годять ся з то-
ю умовою.

Алдерман Фовлер піняв одно головне питання, яке й роз-
било всі вигляди на легке полагодження страйку. Алдерман
Фовлер домагав ся, щоб раз на завіжди установити, аби мій-
ські робітники на будуче не могли виходити на страйк, але що-
би всякі домаганя і непорозуміння були полагоджені полю-
бовним, компромісовим судом.

Коли після того дано рапорт комісії від полагодження страй-
ку під голосоване, то оказалось ся, що Мійська Рада заледво од-
ним голосом більшости той рапорт відкинула.

Се заледво з'організовани робітників, які не хотять зреч-
ти ся свободи страйку, коли їм потрібно, і они рішили продовжа-
ти страйк.

По стороні страйкерів стали всі з'організовані робітники,
які грозять навіть генеральним страйком.

На страйк і симпатії до страйкуючих робітників вийшли
навіть такі робітники, як фаєрмени і телефоністи. А даліше
готовлять ся вийти на страйк ще й робітники на трамваях, ма-
шиністи і інші.

Тим отже сей страйк прибирає такі розміри, що він створює
серйозну ситуацію в Вінніпегу.

Проти себе стоять два гурти, з'організовані робітники, ко-
трі маюють за собою симпатію і піддержку усього робітничого
населення і більшости Мійської Ради, яка, як се тепер всякому я-
сно видно, репрезентує інтереси капіталу, а яка має за собою
симпатії і ширю поміж всяких компаній і класів багатіїв.

Вислідом сего страйку має ся вирішити вище згадане пи-
тання важке для обох сторін.

Його рішене буде також свідомством сили місцевих зорга-
нізованих робітників.

НОВІСТІ ЗАМОВЛЯЙТЕ! НОВІСТІ!

Вже вийшли з друку давно пожадані книжки:

СЕЛЯНСТВО І СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЯ — 0.40
НАРОДНИСТІ І ПОЧАТКИ — К. Кавтський ... 0.25
НОВІТНА СУСПІЛЬНІСТЬ І ЦЕРКВА —

Т. Бартошек, в переводі М. Павлика ... 0.35
ЧОМУ ЖЕНЩИНИ ЖАДАЮТЬ ПОЛІТИЧНОГО
ПРАВА — Дора Клаушінська ... 0.15
НАЦІЯ ЯКО ПРАВНА ІДЕЯ І ІНТЕРНАЦІОНАЛ —

Др. К. Реннер ... 0.20

Вкороті вийдуть з друку: КАРЛ МАРКС, його
жизне і наука; ПОВНИЙ СЛОВАР ЧУЖИХ СЛІВ, мі-
стичний в собі понад 12.000 слів чужого походження;
зібрани Др. Зеном Кузеля і Н. Чайковський; Ціна \$2.00

Видання "Голос Правди" має на цілі вида-
ти кілька зможе соціалістичних книжок, які дадуть
силу робітникам в борбі проти сучасного зала.

На жадане висилаємо каталог даром.
Для соц. відділів і книгарень великий опуст.

ЗАМОВЛЕННЯ ШЛІТЬ НА АДРЕСУ:
HOLOS PRAWDY, Knyharnia

119 East — 7th Street NEW YORK, CITY.

ВІРА І НАУКА.

або

Погляди М. Драгоманова на Віру, Церкву, Початок
і Біблію.

(Докінчене).

Річ зрозуміла, що "Укр. Голос" не проминув
отсеї статі ш. Дра Ол. Сушка без відповіді: во-
на появилася в 13-тій числі згаданого тижневни-
ка під заголовком: "Перед ким ся оборона".

Свою статтю починав ш. співробітник "Укр.
Голосу" просто з моста св'ятої брехнею: "До
си в нас ніхто не бачив в Драгоманові, Павлику
і Франку апостолів атеїзму. Бачено в них лю-
дий, що працювали багато для піднесення свого
народу, але їх робота не ґрунтувалася ся зовсім на
проповіді безбожності. Доперва Сушко по-
ставив собі за шль поробити з тих людей вели-
ких атеїстів — просто якихсь месіє атеїзму".
А даліше замість словами самого пок. М. Драго-
манова вказати заприпичену в "Укр. Голосі"
"правовірність" великого ученого, накидаєт-
ся в питої собі спосіб найвульгарнішої брех-
ні й інсинуації на. Дра Ол. Сушка, так як би
він мав щось спільного з побожністю або без-
божністю покійного Драгоманова!

Очевидна річ — ми ані думаємо боронити ш.
професора перед нікчемними напастями наших
— як влучно висловлюєт ся самий Др. Ол. Су-
шко — "каналістичних кавбоїв української по-
роди", де б вони і не виховувались: — в "Укр.
Голосі" чи в "Канад. Русині". Довголітня і ва-
жка наукова, педагогічна й журналістична праця
ш. Дра Ол. Сушка є найкращою його бронею
перед усіма, навіть найпідліпшими каломіями.
Та вже ради цілковитого прояснення й заокру-
чення широкій громадській дійсності релігійно-тео-
софічних поглядів пок. М. Драгоманова позво-
лимо собі навести понизше ще й його погляди
на Біблію.

ЯК ГЛЯДІТЬ ПОК. М. ДРАГОМАНОВ НА
ХРИСТІАНСТВО І БІБЛІЮ?

"В осени 1885 р. прибув був до Львова моло-
дий студент Українець, зяесть ся Дмитрів-
ський, з наміром — порозуміти ся" листовно з
Драгомановим про ріжні річні переказани йому
кружком петербурзьких і інших земляків. У
нього завязала ся жива переписка з Д-вом. Ви-
здячи назад у Росію Петербуржець деякі листи
забрав із собою, а два, недоводні, але писані в
осени 1885 року, лишив у Дра Ол. Франка, не ва-
жучись брати їх із собою. З огляду на їх шир-
ший інтерес пок. Др. Ів. Франко надрукував їх у
повнім тексті у своїм відомім виданні прецін-
них листів пок. М. Драгоманова до Ів. Фран-
ка і інших" (Львів, 1906, пор. стр. 126 — 127).

Зі згаданих листів довідаємо ся, що Петер-

ВОЄННІ ПРИГОДИ НІМЕЦЬКОГО ДЕЗЕРТИРА.

(Продовжене).

Х.

ЗБУРЕННЄ І ЗРАБОВАНЄ СУПРІС.

Ті мешканці той місцевості, що не всіли у-
ті, зістали всі приміщені в великій дерев'яній
шопі. Їхні доми майже всі були знищені і они
не мали нішого вибору, як лише жити в тій від-
ступленій шопі. Лише одна жінка, стара же-
нщина сиділа, гірко плачучи на руїнах її знищено-
го дому і ніхто не міг уговорити її, щоб она
покинула те місце.

В тій дерев'яній шопі мав бути бачити
жінчини і мушкет, молодіж, діти і старих людей,
всіх змішаних в один гурт. Многі були ранені
вільдомками гранатів, бомб і кулями; інші були
попечені огнем. Всюди було видно страшну бі-
ду і нещасте — хори матері з на-пів замореними
голодом маленькими дітьми, діти котрих не мо-
жна було дістати молока і котрі мусили так
гинуть; старі люди, що умирали зі зворушення і
страху останніх кількох днів; мушкеті і же-
нщини в цв'їт їхнього життя, що повільно осла-
бли від їхніх ран тому, що не було кому заопі-
кувати ся ними.

Один жовнір від лядверів, інфантерист, сто-
яв біля мене і дивив ся, опанований страхом і гро-
зою, на молоді матері, що пробували успокоїти
голод своїх маленьких діточок. "Я також маю
добру жену і двоє дорогих мені діточок — про-
мовив він роздумуючи. — Тому я відчуваю, як
страшно мусить бути батькам тих бідних родин,
знаючи, що їхні діточки є в руках ворожої ар-
мії. Французські жовніри уважають нас ще біль-
шими варварами, чим ми в дійсности є, і розпо-

ПОЗІР РОБІТНИКИ!

в Судбурі, Копер Кайф, Крей-
тон Майн і околиці!

В "Український Голос" ч. 18
на стороні 7-ій появилася була
оповістка, чи щось в роді того,
писана Николаєм Карчем, ко-
торий то дуже вихвалює тутеш-
ні місцевості і лише, що робіт-
ник може заробити тут велику
суму грошей, бо аж \$6.00 за 8-
годинну працю. Отже як вид-
но з того писання, то сей Н. Кар-
ча мусить бути дуже добрий
для тутешних капіталістів, або
може взяв добру "куку в руку"
від тих властителей копалень,
котрих він так високо вихвалює,
а своїх братів робітників за-
тамує і хоче завести їх в
блуд. Видно, що з сего панка

буржець прохав був-тоді між иншим, покійного
великого ученого, аби той дав йому відповідь в
справі дуже голосного в тих часах наваження за-
менитого російського письменника й релігійно-
го містика, пок. Льва Толстого.

Відповідь М. Драгоманова була слідуєча:
(правовіссь модернізму):

"Про Льва Толстого що Вам сказати, опису-
ючи, що ми і тоб? — МИ СТОІМО НА ПО-
ГЛЯДІ ЕВОЛЮЦІЇ-ІСТОРІЇ, а він бере Христа
як абсолют і крутить його, як йому треба. Так
крутили Христа й Євангеліє вже 1800 років і ні-
чого не вийшло. Тепер розумні люди дивлять ся
на християнство як на ІСТОРІЧНИЙ, т. є. ПЕ-
РЕМІННИЙ ФАКТ, а на євангеліє як на ЛІТЕРА-
ТУРНІ ПАМ'ЯТНИКИ звисних часів, — а ключо-
до впорядкування громади шукають в самій на-
турі цієї громади і її зросту. Що до науки "не про-
тив ся", то її пробували давно і не раз, — та
во верхах з того й псеввернулось, а во вторих же-
де накінець втрапили терпіння й починали про-
тивити. (Останній раз протестанти років з 40 —
50 перепили, а як перестали, то зробили Голландію,
Швейцарію, Англію, республіку, С. А. М. Штати, —
де все так ліпше стало жити, ніж в Візантії і т.
п.). Теж що в Росії "еретичать" Л. Т-го навіть
соціалісти, не дивно, бо в Росії взагалі ДО ЕВО-
ЛЮЦІЙНОГО ПОГЛЯДУ НЕ ЗВИКЛИ, А ПРО-
ХОД РЕЛІГІЙНОЇ ЕВОЛЮЦІЇ ЗВІСІМ НЕ ЗНА-
ЮТЬ. Тут не поможе "дельна критика" Л. Т-го,
бо одна стаття не може змінити школи (гімназій
університетів) й постійної печаті. До того єсть
в Росії елементи, котрим фатально треба пере-
закрити релігійну горячку: це заміна реформа-
ційного періоду, котрий не дала пройти в свій
час (XVII в.) Москалям поліція, а нам перше у-
нія й козаччина, а потім поліція ж. ЯК ПЕРЕКА-
ЗЯТЬ СЯ НА РЕЛІГІЇ, ТО ЛІПШЕ ВІЗМУТЬ СЯ
І ЗА ПОЛІТИКУ.

"Звісно, бажалось би, щоб хоч соціалістична
молодіж, а надто наша українська, менше каза-
лась на релігії, — ТА НА ЦЕ НЕМАЄ РАДІКАЛЬ-
НОГО ЛІКУ, ЯК НАУКА ПРО ІСТОРІЮ РЕЛІГІЇ
І ПОЧАТКИ ХРИСТІАНСТВА" (Ор. сіл. стр. 128
— 133).

Ось так то, а не інакше глядів покійний наш
великий учений і мислитель, М. Драгоманов,
на християнство і Біблію. Ми ж подіаємо усе те
до прилюдного відома нашої громади на випра-
ціне ради чого іншого, як ради самої Правди,
якій же безумовно мусять поклонитись навіть
наші газетарські кавбої. А коли супроти сказа-
ного вище ш. співробітник "Укр. Голосу" за-
ло не іще даліше робити пок. М. Драгоманов
"євангелістом", так тоді неспростимо треба буде
звернути його "почетним доктором усіх кавбо-
вських наук" на сморгонський університет, де
то і як відомо — учать медведів танцювати і
козам роги приправляють.

Микола Левицький.

Зв'язують те поняття про нас своїми листами
серед тих, що осталися дома. Я собі уявляю той
страх перед нами в якому они находять ся все-
ди. Підчас революції Боксерів я був жовніром
в Хінах, але різня в Азії була дитячою забавою
в порівнянню з варварством цивілізованих
європейських народів якого я мав нагоду бу-
ти свідком в сій війні серед прийтелів і ворогів!
Після короткої хвилі він продовжує: "Я належу
до другої муштри лядверів і думаю, що не
відріже багато часу, поки для мого віку, 37 літ,
прийде черга. Але ми старі не були в лучшому
положенню від вас в чинних дівізях армії — а чи-
сами були навіть в гіршому. Так само як і вас,
нас виставило до бою такі від самого початку, та-
жже узброєне, довгі марші під пекучим сонцем
були величезним трудом для наших обески-
нених пролетарських організмів, так, що многи з
нас думали, що они не зможуть того всего пере-
жити."

Як часто я колись бажав, щоб хіт одне з
моїх дітей було хлопцем. А нині я радий і ше-
сливий, що они всі родили ся дівчатками; бо, ко-
либ они були хлопцями, то мусілиб колись сва-
ривати свою або інших кров тому лише, що то-
го домагують ся наші пануючі". Ми тепер по-
знайомили ся добре один з другим. Розмова-
ючи з ним я довідав ся, що в його компанії не
адоволене було ще більше загальним чим в мо-
їй і що лише безпощадне каране і зелізна дисци-
пліна здержували лядверів, котрі мусили думи-
ти про свої жінки і діти, від несубординатії. Так
само як нас трактовано, так трактовано ти-
старших жовнірів за, найменше зломане дисци-
пліни; їх привязувано шнурками до дерев і до те-
леграфічних стовпів.

"Будь спокійна, дорога вітчино;
Сильна й тверда стоїть сторожа над Реном"
(Даліше буде).

варинів. Радять Н. Карчу і во-
рожу Вам газету "Укр. Голос"
лишити на те добро, якого она
Вам бажать.

Ів. Довбуш.

ЗАКОНОПРОЄКТ "ПРОТІ" ІНДУСТРІАЛІСТІВ.

ВАШІНГТОН, 8 мая. — Се-
нат прийняв законопроект про-
ти "Індустріальних Робітників
Сьвіта" (I. W. W.), на підставі
котрого члени той організації
за державні переступства піз-
час війни є поставлені поза вся-
ким законом.

ШІРІТЬ "РОБ. НАРОД"

8 June:
wisdom